

LAA ARBITRAŽINIŲ MOKESČIŲ IR IŠLAIDŲ TAISYKLĖS
(taikytinos sprendžiant verslo ginčus VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo
(VTNKA) administruojamuose arbitražo teismuose)

Galioja nuo 2016 m. birželio 01 d.

Patvirtinta

Lietuvos arbitražo asociacijos (LAA)
Visuotinio narių susirinkimo (VNS)
2016 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr.1/16-15
(žr. www.e-tar.lt arba LAA-VTNKA svetainė:
www.vilniausarbitrazas.lt)

1. Šių LAA Arbitražinių mokesčių ir išlaidų taisyklių tikslams vartojamos sąvokos:

1.1. „**Arbitražiniai mokesčiai**“ – lėšos, ieškovo įmokamos į VTNKA atsiskaitomąją sąskaitą (a. s.) Nr. LT59 7044 0600 0100 2695, atidarytą AB SEB banke, skirtos bylinėjimosi ir nuolatinio arbitražo institucijos išlaikymo išlaidoms padengti.

1.2. „**Bylinėjimosi išlaidos**“ – ginčo šalių turėtos išlaidos dėl jų dalyvavimo arbitražiniame bylos nagrinėjime. Jas sudaro: ieškinio įregistravimo mokestis, arbitravimo-administravimo mokestis ir 1.5 p. numatytas kompensacinis mokestis.

1.3. „**Ieškinio įregistravimo mokestis**“ – pinigų suma, sumokama įteikiant VTNKA Sekretariatui ieškinį, skirta pradinėms arbitražo procedūros organizavimo išlaidoms padengti.

1.4. „**Arbitravimo-administravimo mokestis**“ – pinigų suma, skirta arbitrų honorarų išmokoms (įskaitant su jais susijusius valstybinius mokesčius) ir nuolatinio arbitražo institucijos bei joje nagrinėjamos bylos administravimo išlaidoms padengti.

1.5. „**Kompensacinis mokestis**“ – pinigų suma, skirta ginčo šalių iniciatyva arba arbitražo teismo nutartimi (ginčo šalims pritarus) kviečiamų ne teismo posėdžiavimo vietoje gyvenančių arbitrų, liudytojų, ekspertų komandiruočių (važiavimo, vietų viešbutyje nuomos ir kt.) išlaidoms kompensuoti, apmokėti už ekspertų ir vertėjų teikiamas paslaugas, taip pat arbitražo teismo posėdžių, organizuojamų už VTNKA nuolatinės buveinės ribų, išlaidoms padengti.

2. Ieškinio įregistravimo mokestis

2.1. Įteikiant VTNKA Sekretariatui ieškinį **tarptautinio verslo ginčui išspręsti** ieškovas įmoka į šių LAA Arbitražinių mokesčių ir išlaidų taisyklių (toliau – LAA Mokesčių taisyklės) 1.1 punkte nurodytą VTNKA a. s. SEB banke 400 eurų negražinamą ieškinio įregistravimo mokestį.

2.2. Įteikiant VTNKA Sekretariatui ieškinį **vidiniam verslo ginčui išspręsti** ieškovas įmoka į šių LAA Mokesčių taisyklių 1.1 punkte nurodytą VTNKA a. s. SEB banke 200 eurų negražinamą ieškinio įregistravimo mokestį, kuris sumažinamas 50% jauniems (iki 30 metų amžiaus) ir savarankišką verslą pradedantiems (per 2 pirmuosius įmonės veiklos metus) verslininkams.

2.3. Įteikiant VTNKA Sekretariatui ieškinio pareiškimą dėl **piniginio-skolinio ginčo išsprendimo supaprastinta-pagreitinta arbitražinio proceso tvarka** pagal LR CPK XXIII skyriaus ir LAA Nacionalinio komercinio arbitražo procedūros reglamento VI skirsnio nuostatas (skolai išieškoti arbitražo teismo išduodamo įsakymo pagrindu), ieškovas-pareiškėjas įmoka į šių LAA Mokesčių taisyklių 1.1 punkte nurodytą VTNKA a. s. SEB banke 100 eurų negražinamą pareiškimo įregistravimo mokestį.

3. Arbitravimo-administravimo mokestis

3.1. Kiekvienas ieškinys (pareiškimas) tarptautinio ar vidinio (nacionalinio) verslo ginčui išspręsti apmokestinamas arbitravimo-administravimo mokesčiu, įmokamu į šių LAA Mokesčių taisyklių 1.1 punkte nurodytą VTNKA a. s. SEB banke kartu su ieškinio (pareiškimo) įregistravimo mokesčiu arba vėliau, tačiau iki bylos perdavimo arbitražo teismui, o jo suma apskaičiuojama pagal žemiau pateiktą lentelę:

Ieškinio suma eurais (toliau €)	Arbitravimo-administravimo mokesčiai eurais (toliau €), kai ginčą išspręsti pavedama vienasmeniui arbitražo teismui
Iki 15'000 €	1'000 €
nuo 15'001 € iki 50'000 €	1'000 € + 2.5% nuo ieškinio sumos, viršijančios 15'000 €
nuo 50'001 € iki 100'000 €	2'000 € + 1.5% nuo ieškinio sumos, viršijančios 50'000 €
nuo 100'001 € iki 300'000 €	3'000 € + 1% nuo ieškinio sumos, viršijančios 100'000 €
nuo 300'001 € iki 500'000 €	5'500 € + 0.7% nuo ieškinio sumos, viršijančios 300'000 €
nuo 500'001 € iki 1'000'000 €	7'000 € + 0,3 % nuo ieškinio sumos, viršijančios 500'000 €
nuo 1'000'001 € viršijančios sumos	10'000 € + 0,1% nuo ieškinio sumos, viršijančios 1'000'000 €

3.2. Kiekvienas papildomas arba padidintas ieškovo reikalavimas, pareikštas bylos nagrinėjimo metu, arba atsakovo pateiktas priešieškinio pareiškimas (įskaitant skolos įskaitymo prašymą), taip pat trečiojo asmens pateikiantis savarankišką reikalavimą pareiškimas dėl to paties ginčo dalyko, apmokestinami arbitravimo-administravimo mokesčiu, apskaičiuojamu pagal 3.1. punkte nurodytą lentelę, ir kuris įmokamu į šių LAA Mokesčių taisyklių 1.1 punkte nurodytą VTNKA a. s. AB SEB banke.

3.3. Arbitravimo-administravimo mokesčiai dėl piniginių-skolinių ginčų išsprendimo supaprastinto-pagreitinto arbitražinio proceso tvarka, sudaro ketvirtadalį (25%) nuo gautos sumos, apskaičiuotos pagal 3.1 punkte nurodytą lentelę, kuris sumokamas kartu su pareiškimo įregistravimo mokesčiu (t.y. tuo pačiu bendru-neskaidomu mokėjimu).

3.4. Arbitravimo-administravimo mokesčio suma dėl ieškinio, neturinčio konkrečios piniginių išraiškos, nustatoma pagal ieškovo deklaruotą interesų piniginių įvertinimą ir apskaičiuojama vadovaujantis 3.1 punkte pateikta lentele.

3.5. Arbitravimo-administravimo mokesčiai, apskaičiuotas pagal 3.1 punktą yra dvigubinamas, kai bylai išnagrinėti (ginčui išspręsti) sudaromas kolegialus (trijų arbitrų) arbitražo teismas.

3.6. Ypatingais atvejais, pvz. kai dėl padidinto nagrinėjamos bylos sudėtingumo arba analitiniams įvertinimui pateiktos neįprastai didelės įrodomųjų dokumentų apimtys, arba dėl didelių laiko sąnaudų, reikalingų taikytinos ginčui išspręsti užsienio šalies teisės įsivavinimui, arba dėl šalių pageidavimo išspręsti ginčą skubos tvarka ir pan., dėl ko arbitras ar visa jų kolegija reikalauja didesnio honoraro nei tas, kurio tarifai nustatyti šių LAA Mokesčių taisyklių 3.1 punkte pateiktoje arbitravimo-administravimo mokesčių lentelėje, trūkstamą honorarinio mokesčio dalį (skirtumą) primoka arbitražo paskyrusi ginčo šalis arba, bendru sutarimu, abi ginčo šalys.

3.7. Jeigu arbitražinis bylos nagrinėjimas susijęs su ženkliai mažesnėmis arbitravimo-administravimo išlaidomis, nei tam reikalui numatytos įmokos, apskaičiuotos pagal šių LAA Mokesčių taisyklių 3.1 punkte pateiktą lentelę, jų sumažinimas galimas VTNKA pirmininko nutartimi, priimtoje pagal suinteresuotos ginčo šalies pateiktą argumentuotą rašytinį prašymą.

4. Arbitravimo-administravimo mokesčio paskirstymas

4.1. 50% arbitravimo-administravimo mokesčio dalis skiriama ginčą nagrinėjančių arbitrų honorarų išmokoms ir ji paskirstoma taip:

1) kai bylai išnagrinėti (ginčui išspręsti) sudaroma trijų arbitrų arbitražo teismo kolegija – 40% honorarams skirtos lėšų sumos išmokama arbitrai-kolegijos pirmininkui, o likusioji (60%) jos dalis paskirstoma tolygiai tarp kitų dviejų arbitrų;

2) kai bylai išnagrinėti (ginčui išspręsti) skiriamas vienas arbitras (sudaromas vienasmenis arbitražo teismas) – jam išmokama visa arbitrų honorarams toje byloje atitenkanti lėšų suma.

4.2. Kita (50%) arbitravimo-administravimo mokesčio dalis atitenka nuolatinio arbitražo institucijai (VTNKA) ir panaudojama arbitražo procedūros administravimo, arbitražo teismo aptarnavimo, pačios institucijos ir jos Sekretoriato išlaikymo bei kitoms reikmėms.

4.3. Honorarai arbitrams išmokami per 10 dienų nuo išnagrinėtos bylos grąžinimo VTNKA Sekretariatui, atlikus iš jų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus mokesčių išskaitymus.

5. Įmokėto arbitravimo-administravimo mokesčio ar jo dalies grąžinimo sąlygos

5.1. Jeigu ieškinys atšaukiamas iki arbitro paskyrimo (vienasmenio arbitražo teismo atveju) arba iki trečiojo arbitro paskyrimo (kolegialaus arbitražo teismo atveju), ieškovui grąžinamas visas jo įmokėtas arbitravimo-administravimo mokesčiai.

5.2. Jeigu ieškinys atšaukiamas iki pirmojo arbitražo teismo posėdžio arba teismui jame konstatavus, kad esamos sudėties arbitražo teismas nekompetentingas išspręsti ginčą arba ginčas apskritai neteismingas VTNKA administruojamam arbitražo teismui, ieškovui grąžinama 75% jo įmokėto arbitravimo-administravimo mokesčio.

5.3. Jeigu ieškinys atšaukiamas parengiamojoje arba bylos iš esmės nagrinėjimo stadijose (iki galutinio sprendimo priėmimo), ieškovui grąžinama nuo 20% iki 50% jo įmokėto arbitravimo-administravimo mokesčio. Konkreti grąžinamo mokesčio dalis nustatoma bylą nagrinėjančio arbitražo teismo.

5.4. Jeigu ieškovas be svarbios priežasties, iš anksto neįspėjęs VTNKA Sekretoriatą arba bylą nagrinėjančio arbitražo teismo pirmininką (vienasmenį arbitražą), pakartotinai neatvyksta į arbitražo teismo posėdį ir nepareiškia pageidavimo, kad ginčas būtų sprendžiamas jam nedalyvaujant arba sprendimo priėmimas būtų nukeliamas vėlesniam laikui, bylos nagrinėjimas gali būti nutraukiamas arbitražo teismo nutartimi, o įmokėtas arbitravimo-administravimo mokeskis negrąžinamas.

5.5. Arbitražo teismo nutartyje dėl dalinio arbitravimo-administravimo mokesčio grąžinimo turi būti nurodytas konkretus grąžinamos dalies dydis ir teisinis pagrindas. Kai byla nutraukiama iki pirmojo arbitražo teismo posėdžio, arbitravimo-administravimo mokesčio dalies grąžinimas įforminamas VTNKA pirmininko nutartimi.

6. Kompensacinio mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo tvarka

6.1. Kompensacinį mokestį skirtą reikmėms, nustatytoms šių LAA Mokesčių taisyklių 1.5 punkte, iš anksto (avansu) sumoka ginčo šalis, pageidaujanti, kad bylos nagrinėjime dalyvautų tame punkte išvardinti asmenys arba arbitražo teismo posėdis vyktų už VTNKA nuolatinės buveinės ribų. Kai to pageidauja abi ginčo šalys arba kai ekspertas skiriamas ar liudytojas kviečiamas arbitražo teismo iniciatyva (ginčo šalims pritarus), tų asmenų dalyvavimo posėdyje išlaidas lygiomis dalimis padengia abi ginčo šalys.

6.2. Mokesčio suma, reikiama šių LAA Mokesčių taisyklių 1.5 punkte numatytoms išlaidoms kompensuoti, nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikoje tarnybinių komandiruočių tvarką reglamentuojančiais dokumentais ir Tarptautinių Prekybos Rūmų (ICC) 1990 m. lapkričio 10 d. dokumentu "Revised notice to the arbitrators: Personal and Arbitral Tribunal Expenses". Eksperto ir vertėjo paslaugos apmokamos pagal ginčo šalies arba, jos pavedimu, VTNKA Sekretoriato suderintas su tais asmenimis jų dalyvavimo procese išlaidų sąmatas arba tam reikalui sudarytas atitinkamas sutartis.

6.3. VTNKA Sekretoriato ar pačių ginčo šalių apskaičiuotą kompensacinio mokesčio sumą sumoka suinteresuota šalis (ar abi šalys) per 10 dienų nuo jai (joms) įteiktos išlaidų sąmatos. Paklaidas, galimas iš anksto apskaičiuojant to mokesčio dydį, VTNKA Sekretoriatas ištaiso, remdamasis kviečiamų asmenų vėliau pateiktais faktines išlaidas patvirtinančiais dokumentais. Permokėtos sumos grąžinamos, o neprimokėtos – įmokamos papildomai.

6.4. Užsienyje reziduojančiam arbitrai byla ir kiti su ieškiniu susiję dokumentai išsiunčiami tik po to, kai jį paskyrusi ginčo šalis (ar abi šalys) iš anksto sumoka jo dalyvavimo procese išlaidų kompensacinį mokestį. Šaliai (šalims), nesumokėjus nustatyto laiku kviečiamo iš užsienio liudytojo ar eksperto išlaidų kompensacinio mokesčio, arbitražo teismas gali atidėti arba pratęsti bylos nagrinėjimą ir priimti sprendimą, netenkindamas šalies (šalių) pareikštus pageidavimus, jeigu tai netampa kliūtimi tinkamai išspręsti ginčą.

7. Mokestis už asmeniškai ginčo šalims teikiamas paslaugas

7.1. Visas išlaidas, susijusias su bet kurios ginčo šalies asmeniškai kviečiamo atstovo (advokato ar kt.), eksperto, liudytojo ar vertėjo dalyvavimu bylos nagrinėjimo procese, padengia juos kviečianti šalis.

7.2. Už asmeniškai ginčo šalims teikiamas VTNKA Sekretoriato paslaugas (dokumentų dauginimą, jų vertimą į reikiamą kalbą, vietų viešbutyje rezervavimą ir kt.) apmoka jas užsakanti šalis.

8. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas

8.1. Ginčo šaliai, kurios naudai priimtas arbitražo teismo sprendimas, priteisiamos iš antrosios šalies visos ar tam tikra dalis bylinėjimosi išlaidų, susijusių su ieškinių dokumentų parengimu, advokato byloje dalyvavimu ir kt., kurios apskaičiuojamos vadovaujantis protingumo principu pagal dokumentaliai pagrįstus realių išlaidų įrodymus.

8.2. Jeigu ieškinys patenkinamas dalinai, ieškovui priteisiama bylinėjimosi išlaidų dalis, proporcinga arbitražo teismo patenkintų reikalavimų daliai.

8.3. Šalims užbaigus ginčą taikos sutartimi, bylinėjimosi išlaidos paskirstomos šių LAA Mokesčių taisyklių 8.1 ar 8.2 punktuose nustatyta tvarka, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

8.4. Esant nukentėjusios šalies prašymui, arbitražo teismas gali priteisti iš kitos šalies visas ar tam tikrą dalį jos realiai turėtų (dokumentaliai įrodytų) papildomų išlaidų, susidariusių dėl nepateisinamo kitos šalies bylos nagrinėjimo trikdymo.

8.5. Spręsdamas arbitražinius-mokestinius arba kompensacinius klausimus, kurių nereglamentuoja šios LAA Mokesčių taisyklės, arbitražo teismas vadovaujasi Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymais.